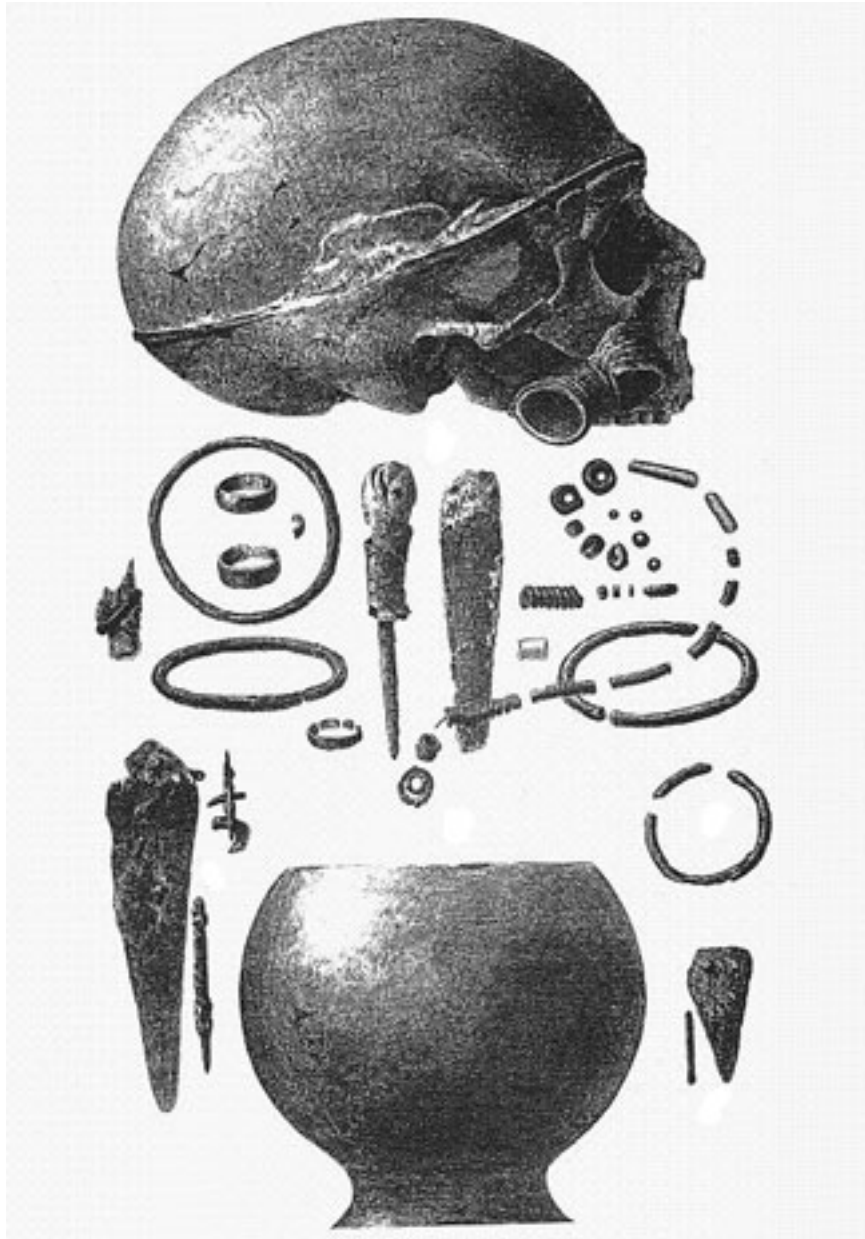

La identitat de la dona a l'Edat de Bronze

12/2007 - **Antropologia.** La igualtat i la desigualtat social sempre han estat temes de debat a les ciències socials i a les humanitats, entre elles l'arqueologia. En aquest treball s'analitzen els temes de la igualtat i la identitat de les dones de la Cultura Argàrica, que va habitar el sud-est de la Península Ibèrica durant el 2n mil·lenni a.C.

Els aixovars funeraris semblen indicar que les dones argàriques utilitzaven el punxó per expressar simbòlicament la seva identitat.

La igualtat i la desigualtat social sempre han estat temes de debat a les ciències socials i les humanitats. Entre elles, l'arqueologia n'és un exemple clar, fet que sembla lògic ja que aquesta disciplina vol esbrinar com van viure i es van relacionar entre si les persones que van habitar les societats del passat i, per això, es fa necessari caracteritzar la complexitat social existent.

En relació a aquest tema, l'article estudia tres aspectes fonamentals utilitzant l'evidència funerària arqueològica de la Cultura Argàrica (2on mil·lenni AC al sud-est de la Península Ibèrica):

1- La igualtat transversal, que es refereix a la possibilitat que, en condicions de desigualtat social, puguin establir-se nexes d'igualtat entre persones que, considerades des d'altre punt de vista, són desiguals. Això es possible perquè es considera a les persones humanes com a xarxes dinàmiques i obertes de relacions, en comptes d'entitats monolítiques, tancades i unitàries. Segons aquest argument una mateixa persona pot ser igual i desigual respecte d'altre al mateix temps.

2- En el cas de les societats argàriques, aquesta igualtat transversal afecta fonamentalment les dones, com indiquen els aixovars funeraris amb que les enterraren. Malgrat que aquests aixovars mostren diferències, hi ha un element recurrent que apareix en molts d'ells: el punxó. És un utensili d'ús exclusiu de les dones i l'única eina d'adscripció sexual exclusiva que apareix al llarg de tot el període argàric, que s'associa també a les nenes, que es troba amb més freqüència a contextos domèstics no funeraris i que resulta independent dels altres materials trobats a les tombes. Aquesta continuïtat material representada pel punxó pot relacionar-se amb la percepció que les dones argàriques tenen de sí mateixes, de la seva identitat i del que significa ser dona en aquestes societats. Es tracta, per tant, d'un element que emfatitza l'anomenada igualtat transversal.

3- Aquesta identitat es relaciona a la vegada amb les experiències i pràctiques quotidianes dutes a terme per les dones, el tipus de relacions socials necessàries per realitzar-les, la percepció que les dones tenen de sí mateixes i la seva manera d'entendre i estar en el món. Diferents estudis en el camp de l'antropologia, la psicologia i la comunicació han destacat que la identitat individual es forma a partir d'una sèrie de mecanismes diversos i, parlant en termes generals, que es pot establir una diferència entre la identitat de tipus relacional i la de tipus individual. Mentre que en el primer cas la identitat es desenvolupa a partir de la relació amb els altres i és aquest propi caràcter relacional el que constitueix la identitat, en el segon cas, la identitat es configura a mida que l'individu se separa d'aquestes relacions primàries, a partir dels fets i experiències que li són únics. Els aixovars funeraris semblen indicar que les dones argàriques configurarien la seva identitat a partir del primer mecanisme i utilitzarien el punxó per expressar-la simbòlicament als aixovars funeraris.

Sandra Montón

Universitat Autònoma de Barcelona Professora d'Investigació ICREA

"Interpreting archaeological continuities: an approach to transversal equality in the Argaric Bronze Age of south-east Iberia"
Sandra Montón Subías (2007) *World Archaeology* 39 (2): 246-262.